

DE GRONDWET.

VERSCHIJNT
des Maandags-, Woensdags- en Zaturdags-avonds.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:

Van één tot zes regels. . . . . f 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.

DONDERDAG 16 JUNIJ.

UITGEVERS-DIRECTEUREN:
JOH. NOMAN en ZONN, te 's Gravenhage.

Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstrat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:

Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . f 3.00.
Voor de overige steden des Rijks . . . . . 3.50.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indië:
W. J. VAN HAREN NOMAN, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen,
per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het
abonnement f 40. Ned. Courant.

Aan de vrijzinnige kiezers der Residentie, die de Grondwet wenschen te zien gehandhaafd en de verkregen regten en vrijheden beschermd en verdedigd, wordt aanbevolen als kandidaat voor het lidmaatschap van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, de Heer:

MR. J. P. P. BARON VAN ZUYLEN VAN NYEVELT.

De Troonrede.

Bijkans twee maanden zit het nieuwe Ministerie op het kussen. Na lucht gegeven te hebben aan eene zonderlinge neiging tot openbaarheid, zelfs betrekkelijk hetgeen niet voor openbaarheid was bestemd, heeft het ministerie plotseling gezwegen. Te vergeefs vroeg men opheldering; te vergeefs werd nog dagelijks adres bij adres tegen de instelling der bisschoppelijke hiërarchie verzonden: de voornemens en handelingen der Regering, die de bestemming moesten hebben, om de «kern der Natie» te «bevredigen,» werden en bleven met den sluier der diepste geheimenis bedekt.

De Regering heeft gesproken. Laat ons onderzoeken wat zij heeft gezegd.

Duizenden van de beminde onderdanen des Konings, — dat is het eerste, waarop onze aandacht wordt gevestigd — waren geschokt in hun nationaal gevoel en verontrust over hunne teederste belangen. Zij verlangden van den Koning voorziening tegen het voorwerp hunner bekommerning, en deze, doordrongen van de verpligting om *aller belangen en regten te beschermen*, heeft gemeend zich niet te moeten vereenigen met den raad, welke door de raadslieden der Kroon werd gegeven.

De raad, door de bedoelde raadslieden der Kroon gegeven, strekte dus niet, om aller belangen en regten te beschermen? Strekte dus, om die belangen en regten van allen *niet gelijkelijk* te behartigen en te handhaven? Zonderling, dat van de zeven Ministers, die denzelfden raad gaven, drie zijn beschouwd geworden als uit joks te hebben mee gedaan, en thans worden opgesomd onder de mannen, die 's Konings vertrouwen bezitten! — Maar hoedanig was de raad, die gegeven was? De raadslieden der Kroon verlangden, dat den petitionarissen zou worden verzekerd: «dat de invoering van een bisschoppelijk bestuur, over het R. Catholiek Kerkgenootschap hier te lande, als een «uitvloeisel der grondwettige kerkelijke vrijheid, «geene goedkeuring of erkenning van Z. M. behoeft, noch op de belangen van andere Kerkgenootschappen, of van den Staat invloed behoort te hebben. Dat de Koning WAAKT en ZAL WAKEN, dat door de invoering NIEMANDS REGTEN WORDEN GEKRENKT.» Om voorts voldoening te geven aan het geschokte nationaal gevoel, is van wege de Kroon *onzen gezant uit Rome teruggeroepen*; opdat door die aanvankelijke verbreking der goede verstandhouding aanleiding zou worden gegeven, tot genoegdoening voor de «*min voegzame wijs*» waarop de Paus gemeend had, de kerkregeling te moeten tot stand brengen.

De Troonrede verklaart nu, «dat het opvolgen van dien raad de hoog gestegene bekommerning

«niet opheffen, de onmiskenbare spanning der «gemoederen niet bedaren kon.»

Er moest dus *veel meer* gedaan worden. De raad, die gegeven was, scheen te flauw; niet genoeg om te bevredigen; kon «*aller belangen en regten*» niet beschermen.

Laat ons zien wat het Ministerie nu heeft gedaan. Het Ministerie, dat *uitsluitend* geroepen werd om dat *meerdere* te doen; om een krachtiger raad te geven; om bepaaldelijk *aller belangen en regten* te beschermen.

Welnu, toen de vorige raadslieden der Kroon aftraden, was er geene *goede verstandhouding* meer met den Vorst te Rome. Onze gezant was van hem weggeroepen, om, ten aanzien der Mogendheden, te doen blijken, dat het geschokte nationaal gevoel van Nederland herstel en voldoening eischte voor de aangedane grieven.

En nu? Nu verklaart de Troonrede, dat er bestaat eene «gewenschte goede verstandhouding naar buiten.» Bij de aftreding van het vorige ministerie was dit, met uitzondering van Rome, waar. Thans is onze regering op den besten voet met Rome; of dit evenwel ook het geval is met alle andere hoven, meenen wij te mogen betwijfelen. Met geen enkel woord wordt gewaagd van de verkoeling, die tusschen ons hof en dat van Rome heerscht. Zij bestaat ook niet meer. De *eerste bevrediging*, door het nieuwe ministerie aan de «Kern der Natie» gegeven, bestond daarin: dat het de afgebroken betrekking niet deed voortduren, dus ook niet wachtte of van de zijde van Rome wat gedaan zou worden, maar *zelf, proprio motu* onzen gezant beval te *blijven*; dat het de afgebroken onderhandelingen, die naar den raad der afgetreden ministers eerst konden hervat worden *na het ontvangen van voldoening en herstel*, weder *opvatte*; dat het, zonder eenige de minste voldoening te erlangen, het terrein van onderhandeling van hier naar Rome verplaatste: en thans kon verklaard worden dat de gewenschte goede verstandhouding bestaat.

Maar is ook reeds alles op goeden voet gebracht? Heeft Rome genoegdoening gegeven?

De vorige raadslieden der Kroon verklaarden rondborstig, dat de invoering der Kerkregeling was geschied op «*min voegzame wijs*;» zij verklaarden, dat Nederland het regt had gevoelig te zijn, omdat «*aan eene gedane belofte was te kort gedaan.*» Thans wordt vergoelijkend gesproken van «de wonde, die naar men onderstelde, *onwillekeurig*, was toegebracht!» Welk eene krachtige houding, nadat de vorige Ministers zijn afgekeurd en beschimpt; welk eene «bevrediging» voor de «kern der Natie!»

Maar het nieuwe Ministerie is niet blijven staan bij zijne krachtige maatregelen, om uit eigen beweging met het hof van Rome zich weer op goeden voet te plaatsen; om te verklaren, dat al wat er gebeurd is, te Rome zonder erg, *onwillekeurig*, is geschied... o neen! Het heeft nog *meer, veel meer* gedaan.

Wij lezen, dat de regering, om in het bestaande bezwaar, dat nog niet uit den weg is geruimd, te voorzien, «*getracht* heeft opheldering *gen uit te lokken* daar, van waar de wonde, *onwillekeurig*, gelijk wordt ondersteld, was toege-

«bragt.» Deze houding tegenover Rome zal gewis de duizende petitionarissen, zal gewis de anti-revolutionairen in ééns bevredigen; zal «hun geschokt nationaal gevoel tot bedaren brengen, en hen niet langer verontrust doen zijn over hunne teederste belangen.» De afgetreden ministers hebben onzen gezant terug geroepen; zij hebben gezegd, wij breken onze vriendschappelijke betrekkingen af, indien wij geen herstel erlangen voor de aangedane grievé. Dat was niet sterk genoeg: een nieuw ministerie zón wel anders toonen, hoe Nederland — als het zich gekrenkt acht — zich zal gedragen. Een jubelkreet weergalmdo door het land: «Nu zal ons regt geschieden; nu zal de «hoon gewroken worden!» Dat is geschied. Met voorbeeldelooze stoutmoedigheid heeft het ministerie... eene *poging* gedaan, om van Rome ophelderingen *uit te lokken!*

Maar er is eene *vierde* bevrediging, die nog al indruk zal maken. De overtuiging heeft zich namelijk gevestigd bij de regering, dat aan vele moeilijkheden alleen door eene *wet* is te moeten te komen. «Het zesde hoofdstuk der Grondwet» zegt de Troonrede — «verzekert regten aan de «kerkgenootschappen; maar het legt ook aan de «regering pligten op, bij welker volbrenging het «gezag der wet niet kan worden gemist.» De indiening van eene wet, daartoe strekkende, wordt vervolgens aangekondigd. Die wet zal dus zijn de *vierde* bevrediging. Uit de eigen bevoordingen der Troonrede blijkt, dat de Regering eene wet zal aanbieden met het oog op art. 165 der Grondwet. Nadende: «Aan alle kerkgenootschappen in «het rijk wordt gelijke bescherming verleend.» Wij zien voor alsnog niet in, hoe het mogelijk zal zijn de «kern der Natie» te bevredigen, en tegelijk art. 165 der Grondwet ongeschonden te handhaven. Dat is een vraagstuk, waarvan wij de oplossing gaarne aan het ministerie overlaten; en met gespannen verwachting zien wij te moeten de wijze, waarop dat gedaan zal kunnen worden.

Zeer opmerkelijk is echter de verklaring, dat het, alléén door zoodanige wet vast te stellen: «mogelijk zal zijn een toestand te doen *geboren* «worden, waarin door den Staat aan alle kerkgenootschappen eene gelijke bescherming *KAN* «worden verleend, en waarin zij, in gemeenschap-pelijke onderwerping aan dezelve billijke en on-partijdige wet, waarborgen vinden, voor hunne «onderlinge vrijheid en zelfstandigheid.» Dus tot op dit oogenblik is door den Staat aan alle kerkgenootschappen *geene gelijke bescherming* verleend? Dus, dat *KAN* alleen geschieden door de vaststelling van eene wet, als de tegenwoordige Regering op het oog heeft?

Wij kunnen onze oogen nauwelijks gelooven! Met éene pennestreek is dan maar de schoonste bladzijde onzer geschiedenis doorgehaald. Allen, die ooit gezegd en verklaard hebben, dat in Nederland elk kerkgenootschap gelijke regten heeft en gelijke verpligtingen... zij hebben gedwaald!

Nog meer. Sedert 1815 staat, onveranderd, de onze Grondwet, het stellige gebod: «aan alle «kerkgenootschappen in het rijk wordt gelijke «bescherming verleend.» De Troonrede komt nu verklaren, dat dit grondwettelijk gebod sedert 1815 niet heeft kunnen worden toegepast; want moge-

...rijke bescherming kan alleen door...
...orden verleend. Maar als dat waar is:
dan heeft men sedert 1815 een der heiligste arti-
kelen der Nederlandsche grondwet onuitgevoerd
gelaten; dan hebben ook het Ministerie Donker
Curtius, het Ministerie van Hall en al de Ministe-
rien, die sedert 1815 den staat bestuurd, groot
verzuim gepleegd, door zoodanige wet niet in het
leven te roepen.

Trekken wij samen, wat de Hoortede ons be-
kend stelt, dan vernemen wij, wat het volkden
betreft, met genoegen:

dat de vorige Regering het land in een uitmun-
tenden staat heeft overgegeven, zoodat de wetge-
vende Magt hare werkzaamheden onder gelukkige
voorteekenen mag hervatten.

dat het regeringstelsel van het vorig Bewind
in geen enkel opzigt wordt afgekeurd; maar dat
alleen de oorzaak van zijne afreding is gelegen
in den raad van het met betrekking tot het bis-
choppelijk vraagstuk heeft gegeven.

dat in verband daarmee, de Tweede Kamer
werd ontbonden, zonder dat — hetgeen zonderling
schijnt — wordt gezegd, of het beroep, op de
Natie gedaan, al dan niet aan de verwachting
heeft voldaan.

dat een aanzien van het tegenwoordige wordt in die
Hoortede geconstateerd.

dat de verstandhouding ook met Rome «ge-
wenst» is;

dat men getracht heeft ophelderingen uit te
toekken, dat, van waar de wonde, onwillekeurig,
was toegebracht;

dat van 1815 tot 1853 het artikel der Grondwet:
«aan alle kerkgenootschappen in het rijk wordt
gelijke bescherming verleend», buiten toepassing
is moeten blijven;

dat het ministerie van Hall en Donker in 1853
eindelijk eens dat artikel tot waarheid zal verheffen!
Van de «mildere» toepassing der Grondwet
geen woord!

Wat de «tegenover gestelde richting» geen woord!
Van voornemens en bedoelingen geen woord!

Nederlanderachtigheden en Groenianisme.

De Nederlander gaat voort met den heer Groen te
citeren, zonder zijn naam te noemen. Alweder en altijd
de heer Groen, zou ook aan de gde gemeente te veel
in het oog springen.

Maar het gaat er mede als met de benaardheid
voor de Grondwet. Het laat niets al verschuilt vogel-
strijd zijn doof nog zoo zorgvuldig.

Doel worden zijne onoprechteden, zijne kerkkollin-
gen, en de alingepiden der duistere politiek van de
partij Groen is, het licht gesteld.

En wij willen het aan den Nederlander zelven in
overweging geven, des noods aan het scherpsinnig
oordeel van den heer Groen zelven overlaten, te be-
slissen of het op dat anti-revolutionnaire blad vertrou-
wen kan wekken, en tot gunstige waardering zijner
partij strekken kan, wanneer onophoudelijk om bewijs
voor zijne uitspraken, en nu geen ander woord te bezi-
gen, gevraagd wordt, zijne oprechtheid, zijne wijze van
voorstelling worden bespreken, en op die vragen,
op die beschuldigingen altijd geantwoord wordt, niet
een hooghartig stilzwijgen, verborgen onder de klacht
dat discussie onmogelijk is.

Het ministerie wordt hoe langer hoe meer met de
Groeniansche partij vereenzelvigd.

De laatste verblijdt zich reeds in de «verklaring
der ministers» waarbij deze «de hoofdpunten der anti-
revolutionnaire oppositie tegen het vorig bewind» schij-
nen te bepalen.

Nederland immers heeft ook eindelijk behoefte aan
een «liberale» politiek. En hoe kan haar dit anders,
dan door den heer Groen worden, en door zich
slechts in hare protestantsche eigenaardigheid, aan zijne
leiding toe te vertrouwen?

Wat is tot heden onder de leiding van den heer
Groen, tot welzijn van het vaderland tot stand gebracht?
Onnutte vraag.

De politiek van dezen vernuftigen en geleerden Ne-
derlanders «reikt» niet om tot stand te brengen; —
slechts om «opbando» te weeren; zij is niet anders dan
oppositie. Het is gericht tegen hetgeen bestaat.

Zij zegt niet hetgeen is, is het resultaat van histo-
rische ontwikkeling, waarop moet worden voortgebouwd;
maar zij zegt: hetgeen is behoort niet tot de historie,
en moet eeret worden vernijdert, om dan te zien wat
van Nederland kan worden gemaakt.

«Werkelijken om dan in te richten» met de Dordsche

regelen tot grondslag naar den eisch van alle bijzon-
dere belangen, en met behoud der eigenaardigheid van
ons staatsregt met opzigt tot de soevereiniteit.

Of eigenlijk eerst alles opredderen, om dan naar
den eisch van het anti-revolutionnaire, constitutionalis-
mas over de aanstaande inrigting te praten en geestig-
heden te zeggen.

Daarom is ook nog nooit gesproken, hoe in allen
deele de staatsregeling op Groeniansche wijze zijn zou.
Lammers «wanneer men van ons het samenstellen
«eener proeve van gewijzigde constitutionele begeert», ver-
liest men den aard en de strekking der staatskonde,
«die wij voorstaan, uit het oog.» Grondwetsheerz. en
Eensgezindh. Blz. 179.

Het artikel uit de Berliner National Zeitung, waar-
van wij in ons vorig N^o. een kort uittreksel gaven,
luit, in zijn geheel aldus:

«Ten einde haar doel te bereiken heeft de Protestantsche partij
twee soorten menschen in de Kamer gebracht, die zij in gewone
omstandigheden nimmer zou hebben voorgestaan. Eene is die,
welke men de Groenianen noemt, zijnde de vrienden van
den heer Groen van Prinsstef. Deze is een bekend geschied-
schrijver en staatsman, de bewonderaar van professor Stahl en
van diens staatsregterlijke denkbeelden en de aanvoerder der
Protestanten, die onder de leus strijden, dat allen, die zich niet
slaafsch aan het kanonieke regt van de Dordsche Synode van
1618 en 1619 houden, geen Gereformeerden zijn; maar tot
eene of andere secte behooren, die uit de Protestantsche kerk
moeten geweerd worden en wier goederen, inkomsten en voorregten
aan de vergetelheid moeten worden overgelaten. De overgrote
meerderheid der Gereformeerden bekomert zich zeer weinig om
de Dordsche Synode, maar geloof, desniettemin, alle mogelijke
regt te hebben, om predikers en leden van de Protestantsche
kerk te blijven en zich daarentegen zeer onverdraagzaam jegens
den heer Groen en zijne vrienden te betoonen. Voorzeker ken-
den de predikanten van de groote meerderheid der Protestants-
sche partij alleen door den uitersten nood gedrongen worden, de
magt van Groen en zijne vrienden in de Kamer van 3 tot op 6
of 7 stemmen te brengen. Het stenge en onbuigzame karakter
der Groeniansche ijverars brengt mede, dat zij nimmer tevren-
den kunnen zijn en steeds oppositie zullen voeren, dewijl zij
nooit genoeg zullen krijgen, omdat men hen niet alles overlaat.

Zij zullen het nederw ministerie bestrijden, gelijk zij alle vroeg-
ere ministerien gedaan hebben... In de tweede plaats heeft de
Protestantsche partij zekere personen in de Kamer gebracht, niet
omdat zij Protestantschgezinde staatslieden zijn, meer dan Thor-
becke; maar omdat zij Thorbecke haten. Daartoe behoort bovenal
de heer de Kempnaer, een advocaat uit Arnhem, die even als
den tegenwoordigen minister van justitie een ex-liberaal is, een
man, die zijne goede zijde heeft, maar die Thorbecke niet boven
zich kon dulden. Daarom sloot hij in 1848, toen de liberalen
aan het roer kwamen, Donker Curtius, Minister van Justitie,
en hij, Kempnaer, Minister van Binnenlandsche Zaken werd,
Thorbecke uit, en drong deze daardoor, zijne beide oude vrien-
den het roer te laten in de plaats van de liberalen te stellen. De
laatste reeds naar Arnhem terug en pruide daar vier jaren
lang, terwijl hij verklaarde, dat alleen een nieuwe zondvloed
eene behoorlijke straf over de ondankbaarheid der menschen
jegens hem kon zijn... Aan den eenen kant staat dus Thorbecke
met de Protestantsche liberalen en de Katholieke leden, die
alles, wat tegen de Katholieke hiërarchie geschiedt, afkeuren;
aan den anderen kant staat Groen met de Protestantsche contra-
revolutionnaires en de fanatieke no-popery-cryers, in wier oogen
alles wat niet tegen de hiërarchie doet niets is, dat lang met
de bisschoppen daartusschen zal het ministerie centrum,
onder aanvoering van Kempnaer, zeer zwak en dun zijn. De
Roomeische bisschoppen hebben hun bestuur openlijk aanvaard
door het uitvaardigen van herderlijke brieven of mandementen,
waarin zij zich noemen «door Gods genade en die van den
Apostolischen stiel.» De Regering heeft daartegen niets gedaan;
men weet niet waarom. Het fait accompli schijnt alzoo een fait
obscure te zijn geworden en de Protestanten zijn reeds ont-
vreeden met de houding van het ministerie. Men wacht ongedul-
dig op den 14den Junij, den dag, waarop de nieuwe Staten-
Generaal geopend moeten worden. Dan zullen de interpellatiën
van de zijde der Groeniansche Ziens-waachters niet uitblijven en
daarop zal van Hall slechts met aifvingen antwoorden; zijn
ministerie, dat geenszins het orgaan of de uitdrukking van de
partij is, die de agitatie verzoekt heeft, door welke het hem
gelukt is, zich in de plaats van Thorbecke te stellen, kan dan
de geregte straf voor zijn onstaatkundig en ongeroepen indringen
niet ontgaan. Het ministerie van Hall moet eens groote troef
in de hand te hebben, waarmee het zeker meent, de partij te
zullen winnen. Het heeft deze troef zeer geheim gehouden; wij
hebben echter geen verplichting, om dit ons bekend geworden
geheim niet onterwijl te openbaren. Men heeft namelijk door
onderhandelingen verkregen, dat de Paus in eene verandering
van den eed der Bisschoppen bewilligd heeft, die nu zoo ge-
zworen zal worden als de Katholieke kerkvorsten dien in andere
Protestantsche landen afleggen. Deze concessie van den Paus zal
het ministerie zich bijverven, als eene zeer groote Protestantsche
zege voor te stellen. Hare betekenis is echter inderdaad gelijk
nul; want de Protestanten willen evenmin bisschoppen met een
eed als bisschoppen zonder eed. Zij willen in het geheel geene
bisschoppen.»

Het is niet ondienstig, ook met het oog op de aan-
staande discussiën over het adres van antwoord, nog-
maals te herinneren aan hetgeen het Handelsblad daarbij
voegde:

«Thorbecke zal echter niet wagen, dat de panselijke quasi-
concessie, waarbij men niet moet vergeten, dat Rome nimmer
eene definitieve schrede achteruit doet, niets is dan eene verschal-
king der regering door de curie van Rome. Volgens Thorbecke's
stelsel «ignorerde men de bisschoppen uit een staatkundig oog-
punt; de staatkunde kende ze niet. Het concordat was wel
opgeheven; een nieuw was niet gesloten; den Paus was het
vrijgelaten te doen, wat hij wilde, mits het slechts in overeen-
stemming was met de Grondwet en niet streed met de bestaande
wetten. Dien ten gevolge was er geen sprake van erkenning en
dus ook niet van bezoldiging der bisschoppen. Het nieuwe mi-

nisterie, dat wonderen meent gedaan te hebben door de
knoopte onderhandelingen met den Pauselijke Staat over
eed, moet de bisschoppen, die den overeengekomen eed zwe-
erken, en zal dan verder niet weigeren kunnen die te bez-
digen.»

Wij lezen in de Provinciale Drentsche en Asser Jou-
rnal de navolgende curieuse berekening:

Wanneer wij op de opgaven in de Dagbladen mogen vertrou-
wen, dan zullen de partijen volgenderwijze in de nieuwe Tweede
Kamer der Staten-Generaal vertegenwoordigd zijn: 24 ultra-libe-
ralen, aanhangers van het vorig Ministerie, en katholieken, 18
gematigd liberalen of ministeriëlen, 11 anti-revolutionnaires en
10 à 11 reactionnaires, de nog te doene keuzen niet mede ge-
rekend.

Zoo wij deze verhouding der partijen in de Kamer als juist
aannemen, dan kan onzes inziens het tegenwoordig Ministerie
op een vasten steun in dezelve rekenen, zoowel tegenover de
ultra-liberalen en Roomsche-Katholieken, als tegenover de anti-
revolutionnaires en reactionnaires; men mag toch veilig aanne-
men, dat deze laatste wanneer het geldt de verdediging van
het Ministerie tegen de ultra-liberale beginselen, zich aan de
zijde van het Ministerie zullen scharen, terwijl het Ministerie
op de hulp der ultra-liberalen en tot zekere hoogte ook op die
der Roomsche-Katholieken kan rekenen. Wanneer de anti-revo-
lutionnaires of de reactionnaires hunne bijzondere inzichten of plan-
nen zouden willen doordrijven. Wanneer men de Kamer wil ver-
deelen, zoo als in andere landen wel geschiedt, dan zou men
kunnen zeggen, dat de gematigd liberalen het centrum, de ultra-
liberalen en Katholieken de linker- en de anti-revolutionnaires en
reactionnaires de rechter zijde vormen. Wij gelooven, dat de
gematigd liberalen het land zullen regeren. Mogt dit zoo zijn.
Wij zouden er ons zeer in verheugen; wij gelooven, dat de ge-
matigd liberale beginselen de sympathie van yerro weg het
grootste deel der Natie voor zich hebben. Zien wij het wel in,
dan is de Natie evenzeer afkeerig van eene aristocratische rege-
ring, als in vroegere dagen, en van eene monarchische
regering, zoo als sommigen die hedendaagsch voorstaan, als van
de regeringsbeginselen, die door het Ministerie Thorbecke in
toepassing gebracht werden; tegen deze laatste althans heeft de
Natie zich bij de verkiezingen bepaald verklaard.

In die punten echter, waarin de door ons aldus genoemde
linker- en rechterzijde zich met elkander zullen vereenigen, zal
het Ministerie het onderscheid moeten maken, en dusdanige ver-
eeniging komt ons evenwel bijna ondenkbaar voor.

Wij zien hier een hartelijk vriend van het Ministerie
het zegel drukken op onze uitspraak, dat de Regering
niet anders dan door transactie, niet anders dan door
loven en bieden iets tot stand zal kunnen brengen.
Nu eens anti-revolutionnaires en reactionnaires zamen-
koppelen, dan weder liberalen en Katholieken met een
zoet lijntje tot zich trekken.

De milde toepassing der Grondwet onder Thorbecke,
wordt genoemd ultra-liberalismus; hoe behoort genoemd
te worden de nog «mildere» toepassing, die van Hall
heeft behoeft?

De P. D. en A. Ot. geeft er een naif antwoord op,
door te verklaren, dat anti-revolutionnaires en reac-
tionnaires het Ministerie zullen ondersteunen tegenover
de ultra-liberalen. Alzoo de «mildere» toepassing der
Grondwet zal geschieden door de hulp van anti-revo-
lutionnaires en reactionnaires.

Wij dachten wel van den aanvang af, dat van Hall's
meerdere mildheid zou uitloopen op reactie en anti-revo-
lutie; maar wij dachten niet, dat eene ministeriële cou-
rant zoo inpolitiek zou zijn, en dat maar zoo onver-
holen te gaan vertellen.

Buitenlandsche Berigten.

ENGELAND.

In het Hoogerhuis heeft de graaf van Clarendon
verklaard, dat de beste verstandhouding tusschen En-
geland en Frankrijk over de Turksche kwestie bestaat
en dat alles eene vreedzame oplossing van het Turco-
Russische geschil deed voorzien. Lord Russell heeft
verklaard, in antwoord op onderscheidene vragen van
de heeren Disraëli en Layard, dat de nota van den
Moniteur betrekkelijk de zending der Engelsche en
Fransche vloeten in de Dardenellen zeer juist is en dat
de noodige bevelen te dien aanzien zijn gegeven ge-
worden. De edele lord wist niet, of de Engelsche vloet
reeds van Malta vertrokken was, dan wel of de Fran-
sche vloet naar de Dardenellen was gezeld. Lord
Strafford de Radcliffe had bevelen ontvangen, die hem
het recht geven, de Engelsche vloet op te roepen, en
de Engelsche admiraal had bevelen ontvangen om naar
de Dardenellen te vertrekken. Op den 31sten Mei
waren de dépêches aan lord Strafford en op den 2den
Junij de instructiën voor de vloet verzonden.

In de zitting van den 13den van het Lagerhuis
heeft lord Stanley verklaard, dat hij de verdaging van
de tweede lezing van de bill betrekkelijk de regeling
van de Indische regering zou voorstellen.

In diezelfde zitting heeft de heer Bowyer aan
het Gouvernement verzocht, de stukken betrekkelijk
de herstelling van de Katholieke hiërarchie in Holland
te willen overleggen. Lord John Russell heeft dit niet
geweigerd.

De aankomst van het stoomschip Danhaag, te
Lissabon, dat uitgezonden was om het eskader van
den admiraal Corry op te sporen en het bevel aan

het fregat *Odin* gegeven, om onmiddellijk naar Engeland terug te keeren, hadden te Lissabon eenigen indruk gemaakt. Het Portugesche Gouvernement, dat den invloed van Engeland betrekkelijk de gedwongene conversie vrees, nu de dictatoriale besluiten eens tot wet zijn verheven geworden, heeft besloten, zijn ex-finantielen agent, den heer Pafy Pereira naar Londen te zenden, ten einde met het Comité der Portugesche fondsenhouders aldaar te onderhandelen.

— Het stoomschip *Afrika* heeft te Liverpool de mail van New-York van den 1sten Junij aangebracht. Het staatkundige nieuws is van geenorlei belang.

FRANKRIJK.

De aankomst van graaf Panin, minister van justitie van den keizer van Rusland, te Parijs, geeft tot allerlei gissingen aanleiding. De een beweert, dat hij alleen om familiezaken komt, de ander, dat hij met een onafhankelijke en geheime zending bij den keizer de Franschen is belast. De meest gegronde redeneering over deze zending is die van de *Assemblée nationale*, die zegt, dat deze komst in ieder geval een waarborg voor den vrede is, daar de Czaar geen zijner ministers naar Parijs zou laten vertrekken, indien een oorlog tusschen Rusland en Frankrijk op het punt stond van uit te barsten.

— Verschillende personen, die in de jongste dagen gearresteerd zijn geworden, zijn wederom op vrije voeten gesteld.

ZWITSZERLAND.

De groote raad van het kanton Walliserland, waarin de radikalen de meerderheid hebben, heeft een voorstel in behandeling, strekkende tot afkeuring van den maatregel, waardoor de Bondsraad ambtshalve de buitengewone maatregelen door het gouvernement van Fribourg, ten gevolge van het oproer van 22 April (krijgsraad en gedwongene leening) heeft vernietigd, in plaats van de zaak aan de Bondsvergadering te onderwerpen. Datzelfde voorstel strekt ook tot afkeuring van den brief van het gouvernement van het kanton Bern aan den Bondsraad, strekkende om den genomen maatregel uit te lokken. Daar de groote raad van Walliserland meerendeels uit radikalen bestaat, zoo is het niet onwaarschijnlijk, dat dit voorstel zal worden aangenomen.

TURKIJE.

Eene particuliere correspondentie uit Konstantinopel, 2 Junij, deelt den tekst van het memorandum mede, dat de Porte aan de gezanten der vier groote mogendheden heeft doen ter hand stellen. Dit stuk is zeer kort. Het drukt den wensch uit dat de vrede moge werde gehandhaafd, maar men voegt er bij, dat Turkije zich in de bestaande omstandigheden moet wapenen. De nota spreekt ook van het vaste voornemen van den Sultan om aan zijne christelijke onderdanen alle privilegien, concessies en rechten te doen behouden, die hun door de tractaten gewaarborgd zijn, maar men spreekt van geene nieuwe concessies. Op den 2den ging men steeds ijverig met alle wapeningen voor. De mededeeling, waarbij de fransche gezant de Sultan zijne regering belooft, moet niet zoo duidelijke zijn als men vroeger gemeld had, doch zij heeft er veel toe bij gebracht om de gemoederen te Konstantinopel tot bedaren te brengen. Men schrijft van den 11den uit Weenen, dat de Russische kolonel Korff in die stad is aangekomen van St. Petersburg met dépêches, waarin de Keizer verklaart, dat hij zijn grondgebied geenszins in het oosten wenschte uit te strekken, maar dat de eer en het belang van Rusland hem de pligt opleggen om niet af te zien van zijne regmatige eischen tegenover de turksche regering; er bij voegende, dat hij met genoegen de goede diensten van Oostenrijk zal erkennen om tot eene opruiming der bestaande moeilijkheden te komen. Brieven uit Odessa van 4 Junij meldden, dat men den keizer aller Russen in den loop der maand aldaar verwacht. In Europa is men overigens meer en meer gerust gesteld. Er houdt men het algemeen voor, dat de zaken zich zullen toedragen, zooals wij vroeger hebben voorspeld. Zelfs de beurs te Parijs is bijna geheel hersteld van hare vrees voor een oorlog, en is op den 13den zeer aanzienlijk gerezen. Op den 26sten Mei is een zoonje van den Sultan overleden. De *Triester Zeitung* schrijft dat men te Konstantinopel niet wist onder de bescherming van welke mogendheid Rusland zijne in Turkije geblevene onderdanen had geplaatst; men had in de laatste dagen van Holland gesproken.

Binnenlandsche Berigten.

Staten-Generaal.

OPENING DER BUITENGEWONE VERGADERING van 1853.

Vereenigde zitting der beide Kamers van Dinsdag, 14 Junij 1853.

Ten half 1 ure wordt de Vergadering, in de zaal der Tweede Kamer, door den Heer Mr. J. A. Philippe geopend.

Door den Griffier der Eerste Kamer wordt voorlezing gedaan van het besluit des Konings, dezer dagen genomen, waarbij Mr. J. A. Philippe wederom benoemd wordt tot Voorzitter der Eerste Kamer gedurende de aanstaande zitting der Staten-Generaal.

De Voorzitter, die derhalve met het beleid der Vergadering in de tegenwoordige vereenigde zitting belast is, benoemt eene Commissie van 18 leden der beide Kamers, om Z. M. den Koning, bij Hoogstdezelfs aankomst aan de vergaderzaal, te ontvangen, en in een uitgeleide te doen.

Ten 1 ure vervoegen zich HH. Exc. de Ministers, alsmede de heeren leden van den Raad van State, in de vergaderzaal.

Na een kort tijdsverloop wordt de komst van Z. M. den Koning aangekondigd, die zich, met Z. K. H. Prins Frederik der Nederlanden, op de wijs, in het programma omschreven, naar het gebouw der Staten-Generaal begeven heeft.

De Koning, door de Commissie ter vergaderzaal binnengeleid, plaatst zich op den Troon en houdt de navolgende aanspraak:

Mijne Heeren!

Ik ben levendig getroffen geworden, toen onlangs duizenden Mijner beminde onderdanen, geschokt in hun nationaal gevoel, en verontrust over hunne teederste belangen, zich tot Mij wendden, en van Mij voorzien tegen het voorwerp hunner bekommering verlangden.

Doordrongen van Mijne verplichting om aller belangen en rechten te beschermen, heb ik gemeend Mij niet te moeten vereenigen met den raad, welke Mij door de Raadslieden der Kroon werd gegeven, ik begreep, dat het opvolgen daarvan de hoog gestegene bekommering niet opheffen, de onmiskenbare spanning der gemoederen niet bedaren kon.

Op het alstoen geopenbaard verlangen der Ministers, heb ik aan sommigen hunner ontslag verleend en hen vervangen door mannen, die Mij vertrouwen bezitten.

Ik heb Mij verplicht geacht, in verband daarmee, een deel der Vertegenwoordiging te ontbinden, en de kiezers in de gelegenheid te stellen om te doen blikken van hunne waardering der omstandigheden.

Thans zie ik Mij met genoegen op nieuw omringd door de beide Kamers der Staten-Generaal, en het is Mij eene behoefte geweest, Mijne Heeren! in persoon Uwe vergadering te openen.

Het verheugt Mij dit te kunnen doen onder verblijdende uitzigten. Gewenschte goede verstandhouding naar buiten; toernemende ontwikkeling en welvaart naar binnen; deze zijn de gelukkige voortekenen, waaronder de Wetgevende Magt hare werkzaamheden mag hervatten.

Het bezwaar intusschen, waarop ik bij den aanhef hoopte, is, tot Mijne leedwezen, nog niet uit den weg geruimd.

Ik heb getracht hierin te voorzien, zoowel door ophelderingen uit te lokken daar van waar de wondende onwilkeurig gelijk in veronderstelt, was toegebragt, als door maatregelen te beramen, in eigen boezem te nemen.

De overtuiging heeft zich bij de Regering gevestigd, dat aan vele moeilijkheden alleen door eene wet is tegemoet te komen.

Het zesde Hoofdstuk der Grondwet verzekert rechten aan de kerkgenootschappen, maar het legt ook aan de Regering pligten op, bij welker volbrenging het gezag der wet niet kan worden gemist.

Het is Mij oogmerk hiertoe Uwe medewerking in te roepen.

Ik zal dit met te meer vertrouwen doen, naarmate ik verzekerd ben, dat de geest van gematigdheid en bedaard onderzoek, aan Onzen landaard zoo zeer eigen, bij Uwe overwegingen zal voorzitten, en dat het Uwe ernstige zucht zal zijn, gelijk het de Mijne is, het beginsel van godsdienstige verdraagzaamheid, op Onzen bodem sinds lang inheemsch, met kracht te handhaven, en alles te vermijden, wat verdeeldheid en scheuring tusschen de zonen van hetzelfde Vaderland zou kunnen doen ontstaan.

Op die wijze zal het mogelijk zijne een toestand te doen geboren worden, waarin door den Staat aan alle kerkgenootschappen eene gelijke bescherming kan worden verleend, en waarin zij, in gemeenschappelijke onderwerping aan dezelfde billijke en onpartijdige wet, waarborgen vinden, tot hunne onafhankelijke vrijheid en zelfstandigheid.

Het is overigens Mij voornemen in deze zitting alleen die ontwerpen van wet aan Uwe beradslagingen aan te bieden, welke ontwerpen betreffen, die eene spoedige voorziening eischen.

Ik verklaar alnu, deze vergadering geopend, en ik besluit met den wensch, dat de wijsheid, die van u allen is, ook Ons moge opwekken en besturen, opdat

Onze pogingen ten nutte van het dierbaar Vaderland zich kenmerken door orde, vredehoofdenheid en iugend. Na het houden van deze aanspraak, verliet de Koning op de gewone wijze de zaal, en keerde Z. M. even als bij H.D. komst, onder het gejuich der talrijke, zoowel uit deze residentie als van elders, zamengevloeide menigte, naar het paleis terug.

Eerste Kamer.

Zitting van Woensdag 15 Junij 1853.

De Voorzitter, de heer Mr. J. A. Philippe opent de Vergadering met de volgende aanspraak:

«Mijne Heeren! Het heeft onzen geëerbiedigden Koning behaagd, de Eerste Kamer der Staten-Generaal op nieuw ter vergadering bijeen te roepen, en aan mij is de eervolle onderscheiding te beurt gevallen om andermaal als Voorzitter voor u te mogen optreden.

«Bijzonder erkentelijk voor het blijk van vertrouwen, door mij van Z. M. den Koning bij herhaling ontvangen, besef ik tevens niet alleen het gewigtige der betrekking, tot de uitoefening waarvan ik ben geroepen, maar ook de groote verantwoordelijkheid, welke daaruit voor mij zal voortvloeien.

«Bij het gevoel mijner eigene krachten, zou ik bijna terugdeinzen voor de zwaarte der taak, welke op mijne schouders is gelegd, zoo ik mijne hoop niet vestigde op de ondersteuning van den Alachtige, aan Wiens hulp en bijstand tot het volbragen der op mij rustende verplichtingen, ik zoozeer de behoefte gevoel, en zoo ook de van u, Mijne Heeren, reeds vroeger zoo ruimschoots ondervonden blijken van toegevoerdheid en hulpvaardigheid, mij den moed niet gaven om ook thans weder met vertrouwen op uwe welwillendheid, de taak op mij te waken.

«Bij vernieuwing, Mijne Heeren, roep ik met den meesten aanhang uwe welwillende ondersteuning voor mij in. Mijne beste pogingen zal ik mijnerzijds ook aanwenden, om aan mijne uwe hoop niet te beantwoorden, en mij daardoor uwingen vertrouwen en uwe aandacht, waarop ik hoogen prijs stel, waardig te maken.

«Na de zoo veel omvattende gebeurtenissen, welke tijdsloop en ook na onze laatste Vergadering hebben plaats gehad, gaan wij een belangrijk tijdperk te gemoet; staan ons, welligt zoo als wij gisteren uit 's Konings mond hebben vernomen, gewigtige werkzaamheden te wachten.

«Mogen wij, Mijne Heeren, al wat aan ons voordeel zal worden onderworpen, met gematigdheid en bedaardheid nagaan en onderzoeken; mogen onze beradslagingen, die ik weder trachten zal geregeld te leiden, gestuurd van dien geest van kalmte en beradenheid, welke zoo zeer bevoorliefd zijn tot de rigtige behandeling van staatsaangelegenheden. Mogen zij getuigen zijn van onze lucht om mede te werken ter behartiging van de belangen van het Nederlandsche volk! mogen zij getuige zijn van onze gehechtheid aan den Koning, van onze liefde voor het dierbare Vaderland!

«Gods zegen, Mijne Heeren, gij allen wenscht dit met mij, ruste op onze werkzaamheden.

«Het is in die hoop, dat ik mijne betrekking van Voorzitter dezer zoo aanzienlijke Vergadering verklaar te aanvaarden.

Op voorstel van den heer *Martens* van *Sonnevogel*, besluit de vergadering deze aanspraak te doen drukken, en de heer *Van der Grinten* wordt benoemd tot mededeelende, zijne galeerij tevens te bevestigen en in behoortlike orde te bewaren, zitting als lid der Kamer.

De Voorzitter heeft mede, dat in de zitting van 20 April 1853, van 's Konings onderzoek, naar de afdeelingen waren verzonden, eenige ontwerpen van wet, door de [thans ontbondene] Tweede Kamer aangenomen. Hij stelt voor in de zitting van morgen te beslissen, of de afdeelingen, waarin de Kamer zich straks zal verdeelen, zich met het onderzoek dier wets-ontwerpen zullen bezig houden.

De heer van Dam van Isselt vraagt, of er bij den Voorzitter eene bepaalde reden bestaat om deze vraag eerst morgen te doen beslissen. Anders zou misschien de vergadering van meening kunnen zijn, de vraag reeds heden te beslissen.

De Voorzitter meent met zijn voorstel te hebben gehandeld in den geest der Kamer. Mogt de vergadering evenwel van gevoelen zijn, dat de beslissing heden zal geschieden, dan zal hij zich daarvoor niet verzetten.

Den heer van *Rijck* wordt konit het voor, dat het voorstel, zoo als het door den Voorzitter gedaan is, ook daartoe om, omdat er op het oogenblik geen lid van het ministerie in de vergadering tegenwoordig is, en zoodanig lid welligt de meening der Regering ontrant het onderwerpelijke punt zou verlangen kenbaar te maken, hij meent, dat het goed is, de quaestie die nog al belangrijk is, niet heden te beslissen.

Bij het hestaand verschil van gevoelen, stelt de Voorzitter voor, bij doofdelijke stemming uit te maken of de vraag heden zal worden beslist.

De heer van Dam van Isselt wil gaarne zijn denkbeeld terugtrekken en is bereid de beslissing tot morgen uit te stellen. Hij geeft dus in overweging daarover eenige stemming te houden.

Dienvolgens wordt overeenkomstig het voorstel van den Voorzitter besloten.

Na eenige punten van huishouding, welke de afdeelingen hebben worden besloten, en de afdeelingen worden te beantwoorden.

Eindelijk wordt overgegaan tot de behandeling der afdeelingen, welke de Staten-Generaal, op 14 Junij 1853, zich in

de vertrekken der sectiën begeben, tot het benoemen der Voorzitters en Onder-Voorzitters van de afdelingen, en van de leden der commissie tot het ontwerpen van een adres van antwoord op de Troonreden.

Tweede Kamer.

Zitting van Woensdag, 15 Junij.

De heer Mr. LUTBEN, als oudste in jaren, bekleedt het voorzitterschap. Hij opent de vergadering met te herinneren, dat de eerste werkzaamheid der Kamer zal zijn het onderzoek der geloofsbriefen der nieuw benoemde leden en drukt daarbij den wensch uit, dat de Kamer die taak met kalmen ernst en nauwgezette onpartijdigheid zal vervullen. De tweede werkzaamheid zal bestaan in het opmaken van een lijst van drie kandidaten tot vervulling van het voorzitterschap.

De voorzitter, alsnu overgaande tot de benoeming van drie commissiën tot onderzoek der geloofsbriefen, benoemt als zoodanig:

als 1° commissie voor de geloofsbriefen der leden, gekozen in de hoofdkiesdistricten Groningen, Zuidhorn, Appingedam, Assen, Leeuwarden, Sneek, Dokkum, Steenwijk, Zwolle, Almelo, Deventer, Zutphen, Arnhem en Nijmegen, de heeren: Godefroi, Meeussen en Schuurbecque Boeije.

als 2^e commissie voor de leden uit: Tiel, Amersfoort, Utrecht, Hoorn, Alkmaar, Haarlem, Amsterdam, Leiden, Gorinchem, Delft en Rotterdam, de heeren: van Goltstein, Dirks en van Wintershoven;

en als 3^e commissie voor de leden uit: 's Hage, Dordrecht, Gorinchem, Middelburg, Goes, Zierikzee, Breda, Tilburg, Eindhoven, Maastricht, Roermond, Boxmeer en 's Bosch, de heeren: Wijnzgens, Beinders en van Reede van Oudshoorn.

De heer Goltstein maakt zwarigheid om lid te zijn der Commissie, aan welke het onderzoek zijner eigen geloofsbriefen zijn onderworpen. De Voorzitter meent genoeg overtuigd te zijn van de onzijdigheid des sprekers, om die zwarigheid te kunnen deelen. De heer Goltstein echter te kennen gevende, liever te willen versochoond blijven, zoo benoemt de Voorzitter den heer Storm van 's Gravesande in zijne plaats.

Er is ingekomen een adres van ingezetenen uit het district Dordrecht, bezwaar inleverende tegen de verkiezingen aldaar, waar zoveel betreft Hendrik-Ido-Ambacht. Verzending aan de derde commissie.

De commissiën gaan zich alsnu bezig houden met het haar respectievelijk opgedragen onderzoek, om morgen er van rapport uitbrengen.

De vergadering wordt tot morgen op een nader te bepalen uur, gescheiden.

's Gravenhage, 15 Junij.

In de *Nederlander* van heden lezen wij:

„Wij durven ons vleien dat in de *Troonrede*, de beginselen van het Ministerie, meer nog dan bij de verklaring van 26 April mogelijk was, in de *hoofdredenen* zullen worden geformuleerd.

„Sovereiniteit van het huis van Oranje; weezin tegen het centraliserend albestier; publiek recht der Gransheden; regeling van het onderwijs, in verband met den eisch van een christelijk Volk; waarborg van Godsdiensdige en politieke vrijheden tegen de Ultramontansche rigting; vooral ook, beter dan tot dus ver, naleving en ontwikkeling der Grondwet.

„De vraag is: hebben wij eene gewijzigde uitgaaf van het *origineel conservatieve* van 1847, en 1849, waarop de *stoute wending*, sedert van Maart 1848, en daarna van November 1849 gevolgd is, of wel mogen wij *heroering en vooruitgang*, in *Vaderlandsche en anti-revolutionaire zin* te gemoot zien?

Wij zijn nieuwsgierig, te vernemen, wat de *Nederlander* zeggen zal, nu de troonrede gelezen te hebben.

Het is tegenwoordig de mode in Nederland op Thorbecke te schelden, omdat hij, nevens den Koning, voor een onderdan te veel persoon was. Die groote persoonlijkheid van een eersten minister is ook al een van de groote dwalingen van de moderne constitutie, zegt men.

Die kundigen zoo spreken, laat zich begrijpen: maar zij, die zoo dweepen met historische herinneringen, moesten de geschiedenis van het koningschap beter kennen. Aan alle monarchiën, zelfs aan de meest onbepaalde, kleef het gebrek (zoo het een gebrek is), waarover zij zoo zeer treuren.

Slechts met die onderscheid: dat hoe absoluter 's Konings gezag is, zoo veel te lager de stand is en het karakter dergenen, die het voor hem uitoefenen. Onder de Romeinsche Keizers was het rijksbestuur in handen van vrijgelaten slaven en eunuchen!

de Tijd.

Men leest in de *Emancipation Belge*:

„Onze Haagse correspondent meldde ons gisteren de ongenade van den heer von Maltitz. Omtrent deze nog al belangrijke zaak geven wij eenige details, door onzen correspondent uit Rotterdam overgemaakt.

„Rotterdam, 9 Junij.

De baron von Maltitz, minister van Rusland bij

ons hof, heeft order ontvangen om voor drie maanden op reis te gaan; 't geen gewoonlijk een voorbode is van terugroeping. De nadenkende lieden in den Haag staan niet weinig verwonderd over eene zoo onverwachte tijding. De baron von Maltitz, had gedurende 16 jaren in den Haag zijn verblijf, en heeft er zich de regtmatige achting verworven van alle eerlijke en rechtschapen mannen, niet slechts als zeer uitstekend diplomaat, schrander, wijs en voorzigtig, maar daarenboven door voortreffelijke eigenschappen van hoofd en hart; vele moeilijke zaken heeft hij weten te ontwarren... Niet zonder grond schrijft men deze ongenade aan eene intrigue toe... de baron von Maltitz is een ijverig Katholiek.

„In verband met een en ander is het goed nota te nemen van de reis, die de Koningin-Moeder binnen kort naar Petersburg zal ondernemen...

„En onze voortreffelijke baron d'André, die nog altijd schijnt te gelooven, dat hetgeen hier voorvalt bovenal in het voordeel van Frankrijk is!

De uitslag van de verkiezing tot lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, in het hoofdkiesdistrict Gouda, is geweest als volgt. Getal ingeleverde stembriefjes 2157. Herstemming tusschen de heeren M. A. F. H. Hoffman 885, en Mr. J. W. Gefken 585 stemmen. De heer Mr. G. M. van der Linden had 845 en Mr. L. Metman 310 stemmen.

De kiezersvereniging *Regt voor Allen* alhier, heeft met algemeene stemmen tot kandidaat voor het lidmaatschap van de Tweede Kamer der Staten-Generaal gekozen Mr. J. P. P. baron VAN ZULLEN VAN NIEVELT, en tot kandidaten voor den Gemeenteraad, in plaats van de heeren Lightveelt, Donker Curtius en Oudemulen (overleden) de heeren: C. J. Schiefbaan, Jhr. Mr. H. G. C. L. Janssens en J. F. Volgraf.

Naar men wil, zijn door het departement van Binnenlandsche zaken, in overleg met dat van Oorlog, de noodige voorschriften verstrekt, houdende bepaling, dat voortaan de heeren officieren, in uniform, vrijgesteld zijn van de betaling van tolregten voor hunne paarden.

Men schrijft uit Blokzijl aan de *Amsterdamsche Ct.*, dat in de jongst verloopene week de heer Mr. J. van Lennep, van Amsterdam, benoemd lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal in het hoofdkiesdistrict Steenwijk, de verschillende gemeenten van dit district heeft bezocht. Hij heeft zich zoo te Blokzijl als elders onderhouden en zeer instantelijk naar de belangen van de verschillende gemeenten, in betrekking tot 's rijks belangen, nauwkeurig onderzoek gedaan.

De *Amsterdamsche Courant* wil weten, dat op of omstreeks 20 dezer de internationale onderzeesche telegraafdienst op Engeland, voor het publiek zal geopend worden, en wel à f 4,50 per dépêche van 20 woorden, naar alle gedeelten van Engeland.

Het comité van defensie heeft, bij het hervatten van zijne werkzaamheden, dezer dagen, tot president herkozen den Luitenant-Generaal Baron Nepveu en tot Vice-President benoemd den Luitenant-Generaal Seelig.

Ter gelegenheid van de illuminatie en muziek bij de Witte Sociteits-tent in het bosch, die, bij daartoe gunstig weder, Vrijdag avond, 24 dezer, zal plaats hebben, zal van wege het gemeentebestuur, voortaan in het bosch op den grooten rijweg, eene verlichte tent met muziek worden geplaatst.

Den 2 dezer heeft voor den Hoogen Raad, burgerlijke kamer, in revisie gediend de zaak van Jhr. R. L. van Andringa de Kempenaer, tegen de erven van Z. M. Koning Willem II. Mr. D. van Raalte heeft voor den requirant en Mrs. G. Delprat en J. C. Faber van Riemsdijk voor de geregtvaardigen gepleit. Ook de requirant heeft zelf het woord gevoerd tot nadere toeflichting zijner vordering. Den volgenden dag heeft het Openbaar Ministerie, bij monde van den procureur-generaal, conclusie genomen, strekkende tot afwijzing van het verzoek om revisie enz. De uitspraak is bepaald op de laatste teregtzitting voor de vacantie (zijnde 30 Junij).

Laatste Berigten.

De Minister van Binnenlandsche Zaken heeft bij beschikking van den 15den Junij 1853 bepaald, dat de herstemming tot verkiezing van een lid der Tweede Kamer van de Staten-Generaal in het hoofdkiesdistrict Gouda zal geschieden op Dingsdag den 28sten Junij 1853.

Advertentiën.

Heden is bij JOH. NOMAN en ZOON, te *Zalt-Bommel*, van de pers gekomen en alom verkrijgbaar gesteld:

No. 5 der

MAANDELIJSCHE KRONIJK. GESCHIEDENIS VAN DEN DAG. MET PORTRET VAN Z. E.

Mr. A. J. Duymaer van Twist,

GOUVERNEUR-GENERAAL VAN NEDERLANDSCH INDIE.

Geregeld ziet de MAANDELIJSCHE KRONIJK op den 20sten van elke maand, met een Portret het licht. Niet dan per Jaargang wordt dit werk afgeleverd, zoodat geene afzonderlijke nummers verkrijgbaar zijn. — De aflevering met een fraai portret kost slechts

DERTIG CENTEN.

Alom kan men alhier bij de uitgeverij

En debiteren met succes:

L. van Vliet,

BEROEP OP REGT EN BILLIJKHEID.

Gr. 80 f 1.50.

Voor f 12 in plaats van f 86.40.

G. VAN LAAR.

MAGAZIJN VAN TUINSIERADEN.

of Verzameling van Modellen van aanleg en sieraad van groote en kleine Lusthoven en Tuinen, die met weinig kosten te maken zijn, waarin 192 in groot kwarto, fraaije gekleurde koperen Platen, gebonden in keurigen halven Engelschen band.

Prijscurant der Effecten.

AMSTERDAM, WOENSDAG 15 JUNIJ.

Nederland, Werk. Schuld, 2 1/2 pCt.	63 1/2	7/16	7/16
Dito dito.	8	70 1/16	7/16
Dito dito.	4	94 1/16	7/16
Amortisatie.	3 1/2		
Aand. Handel-Maats.	2 1/2		
Aand. Arnh. Spoorweg	4 1/2		
Dito Holl. dito.			
Belgie, Certificaten	2 1/2		
Dito bij Rothschild	2 1/2	52 1/2	
Frankrijk, Certificaten	3		
Rusland, bij Hope en Comp.	5	108 1/2	
Dito A. 1828—1829	5	108	
Inschr. op 't Grootboek	6		
Dito Certificaten	6	74 1/2	
Cert. dito Hamburg Amin.	5		
Negot. 1881 en 1883.	5	97 1/2	
Dito 1840	4		
Dito Stieglitz	4	91 1/2	
Dito Nieuwe	4		
Nieuwe Eng.	4 1/2		
Spanje, Nieuwe 3 pCt. Aand.	1 1/2	28 1/2	7/16
Nieuwe.	1 1/2		
Binnenlandsche	3	48 1/2	7/16
Cert. Coup. Sp. Com.	6		
Amort. Schuld			
Portugal, te Londen.	5		
Dito dito	4	86 1/2	7/16
Wesner, Bank.	5		
Dito	4		
Metalliek 1816—1852	5	81 1/2	2 1/2
Dito 1847	2 1/2	42 1/2	
Dito 1851 en 1852	2 1/2	42 1/2	
Dito 1849	5		
Dito Lett. B.	5	8 1/2	
Aand. f 500 bij Rothschild			
Dito f 250 dito 1839			
Napels, Certific. bij L. & B.	5 pCt.		
Polen, Obligaten	4		
Aandelen 1835			
Sardinië, te Londen	5 pCt.		
Denemarken, Dito	5		
Griekenl., te Londen	5		
Philad., bij Hope en Comp.	5		
Te Londen	6		
Bank			
Louisiana, te Londen	5 1/2		
Brazilië, te Londen 1824	5	98 1/2	99
Dito 1843	5		
Grenada, Dito à 100 p. st.	2 1/2		
Dito Uitg.			
Ecuador.			
Mexico, te Londen Nieuwe	3	28 1/2	
Venetië, te Londen	3 1/2	89 1/2	
Dito Uitg.	1		

Koers van het geld: Beleming 2 1/2 pCt. Procentie 2 1/2, Disconto 2 pCt.

De markt leverde heden niet veel bijzonders op, daar de handel, bij tamelijk willige stemming, weinig betekende; alleenlijk was in Mexicanen veel affaire.

Bij JOH. NOMAN en ZOON, te 's Gravenhage.